

Evaluatie uitvoeringsplan EBP 2013-2016

Versie 3 december 2015

Pijler 1 Goed voorbeeld gemeente

1. Duurzame nieuwbouw scholen

Beoogd resultaat	Voor elke nieuwe school een score van minimaal 7,5 voor de vijf thema's van GPR Gebouw, welke zijn energie, milieu, gezondheid, gebruikskwaliteit en toekomstwaarde.
Projectverantwoordelijke	Vastgoed
Resultaat	<p><u>Martin Luther King Campus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Opgeleverd en in gebruik genomen • GPR Energie 7,5; Milieu 7,1; Gezondheid 9,2; Gebruikskwaliteit 8,5; Toekomstwaarde 8,4. • Resultaat A++ label en Energie Index 0,77 <p><u>Brede School Westwijk, Karelrijk</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Opgeleverd en in gebruik genomen • gemiddelde GPR 7,5 • Label nog niet afgemeld* <p><u>1^e Montessorischool</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Opgeleverd en in gebruik genomen • GPR Energie 7,5; Milieu 7,4; Gezondheid 8,3; Gebruikskwaliteit 8,0; Toekomstwaarde 7,9. • Label nog niet afgemeld* <p><u>Roelof Venemaschool</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • opgeleverd en in gebruik genomen • GPR Energie 7,5; Milieu 7,4; Gezondheid 9,1; Gebruikskwaliteit 8,4; Toekomstwaarde 8,1 • Resultaat A++label en Energie Index 0,94 <p><u>2^e Montessorischool</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Opgeleverd en in gebruik genomen december 2015 • Parcival, oplevering december 2015 • Samen in Brede School Lindelaan, Oplevering december 2015 • GPR Energie 7,5; Milieu 7,4; Gezondheid 8,2; Gebruikskwaliteit 7,8; Toekomstwaarde 7,5 • Label nog niet afgemeld* <p>*Een gecertificeerd adviseur dient een labelopname te maken en een afmelding door te geven aan RVO</p>
Aandachtspunten voor de toekomst	Mede door digitalisering van het onderwijs stijgt het elektragebruik. Ook de luchtkwaliteit in de school zelf vraagt veel elektriciteit (ventilatie). Dit vraagt om creatieve oplossingen. In dit kader is bij Roelof Venema een zonpvc installatie gerealiseerd.

2. Energiezuinige school

Beoogd resultaat	Besluit over een voorbeeldschool, over het ambitieniveau op het thema energie en over het al dan niet uitvoeren van duurzaamheidsmaatregelen. Besparingen en eventuele extra investeringen worden inzichtelijk gemaakt.
Project verantwoordelijke	n.v.t.
Resultaat	Geen besluitvorming voorzien.
Aandachtspunten toekomst	Meenemen in een nog op te stellen ontwikkelstrategie voor De Landtong

3. Energiebesparing bestaande gemeentelijke gebouwen

Beoogd resultaat	Voor minimaal drie gemeentelijke gebouwen, die in eigendom en in gebruik zijn bij de gemeente, alle energiebesparende maatregelen uitvoeren met een integrale terugverdientijd van minder dan tien jaar.
Projectverantwoordelijke	Vastgoed
Resultaat	<ul style="list-style-type: none">• <u>Kantoor en Kantine Zorgvlied, Amsteldijk 273 te Amsterdam</u>: Het energielabel is van C naar B gegaan door de uitgevoerde maatregelen (Kantine is A gebleven)• <u>Bedrijfsruimte Sportlaan 31A, Amstelveen</u>: Het energielabel is van D naar A gegaan.• <u>Wijkcentrum Groenhof 140</u>: Vanwege wijziging van gebruik van dit gebouw is een integrale ingrijpende renovatie in voorbereiding genomen. De adviezen uit het energieplan worden hierin integraal meegenomen. Plaatsing van zonnepanelen wordt zeer waarschijnlijk ook mogelijk gemaakt. Naar verwachting wordt ook hier label A gehaald. <p>In 2013 is vanuit de afdeling beleid (nu V&R) geadviseerd de mogelijkheden voor een ESCo (Energy Service Company) in beeld te brengen ten behoeve van het gemeentelijk vastgoed. In de uitvoering van deze verkenning is gebleken dat niet alle benodigde data in de organisatie aanwezig is en het gevoel van urgentie zo laag is, dat er geen prioriteit is gegeven aan deze actie. Met behulp van een subsidie van de Stadsregio Amsterdam is voor het Raadhuis een maatwerkadvies opgesteld. De uitkomst hiervan lijkt weinig mogelijkheden voor rendabele investeringen te bieden om in een ESCO onder te brengen.</p>
Aandachtspunten toekomst	<p>Bij Groenhof is de gebruiksfunctie aan verandering onderhevig, hierdoor was investeren niet verstandig. Wanneer teveel naar renovatie investering wordt gekeken en onvoldoende naar effect op exploitatie zouden energie-investering onder druk kunnen komen te staan. Tegengaan split incentive van groot belang.</p> <p>Wellicht is het interessant om te onderzoeken of ESCo mogelijkheden biedt voor de verduurzaming van sportgebouwen en scholen.</p>

4. Benutten bestaande wet- en regelgeving

Beoogd resultaat	Medewerkers instrumenten bieden om energiebesparing bij bedrijven en in nieuwe en gerenoveerde gebouwen te stimuleren
Projectverantwoordelijke	VVH (was ROV)
Resultaat	Cursus epc berekeningen en EPN in de praktijk door middel van Bouwtransparant is door twee vergunningverleners en twee inspecteurs gebouwgebonden handhaving gevolgd. Amstelveen is mede opdrachtgever van de pilot EED (Europese richtlijn voor energiebesparing bij bedrijven) die door de Omgevingsdienst Noordzee Kanaalgebied wordt uitgevoerd. De pilot biedt handvatten voor erkende maatregelen en levert voorlichtingsmateriaal op.
Aandachtspunten toekomst	Deregulering en de uitbreiding om vergunningsvrij een woning te verbouwen vragen een andere aanpak. In de toekomst zal de nadruk komen te liggen op voorlichten en verleiden en minder op handhaving, er wordt een grotere rol aan de markt toebedeeld. Gevolgen voor implementatie van EED voor de eigen organisatie zullen in beeld gebracht moeten worden.

5. Energiebesparing gemeentelijke gebouwen door gedrag

Beoogd resultaat	Energiebesparing in gemeentelijke gebouwen door gedragsbeïnvloeding.
Projectverantwoordelijke	Facilitair bedrijf
Resultaat	Nog niet uitgevoerd. Reorganisaties en vele verbouwingen en verhuizingen intern hebben aandacht voor dit onderwerp naar achteren geschoven.
Aandachtspunten toekomst	Na afloop van huidige Energybattle (5 februari 2016) worden medewerkers voorgelicht over mogelijkheden energie te besparen op het werk en thuis. De Wattchers die ingezet zijn in de Energybattle worden beschikbaar voor medewerkers thuis. Verwachting is dat draagvlak hiermee vergroot wordt. E.e.a. in samenwerking met energiecoördinator en communicatie.

6. Zonnepanelen op gemeentelijke daken

Beoogd resultaat	Zonnepanelen op: <ul style="list-style-type: none">• speelboerderij Elsenhove• bedrijfsgebouw Amsterdamseweg• Escapade 2 In het kader van het MRA-project "Zon op gemeentedak" zullen meerdere daken van zonnepanelen voorzien worden, waar zelf investeren niet rendabel is.
Projectverantwoordelijke	Vastgoed / Stedelijke Ontwikkeling
Resultaat	<ul style="list-style-type: none">• Elsenhove: 56 zonnepanelen van 240 Wattpiek• Amsterdamseweg 271: 50 panelen van 240 Wattpiek• Escapade 2: 60 zonnepanelen van 250Wattpiek.• Langs de Werf 10: in uitvoering• Raadhuis: in uitvoering

Aandachtspunten toekomst	<ul style="list-style-type: none">• Veranderende wet- en regelgeving ten aanzien van het zelf opwekken van energie of het voor eigen risico en gebruik laten opwekken van zonne-energie door derden maken het moeilijk voor langere tijd opbrengsten, kosten en risico's in te schatten. In de huidige aanbesteding is er daarom van uit gegaan dat er geen terug levering aan het net plaats vindt.• Het aanbestedingsmodel wordt als een van de opties meegenomen in een te organiseren informatiebijeenkomst over mogelijke financieringsvormen voor zonnepanelen op utiliteitsgebouwen, scholen en daken van verenigingen en stichtingen.

7. Mobiliteitsplan eigen organisatie

Beoogd resultaat	Minder "individuele" autokilometers.
Projectverantwoordelijke	Facilitair bedrijf
Resultaat	Het e-scooter en e-fiets project is stopgezet vanwege te weinig animo. Daarbij kwam dat de complexe belastingwetgeving tot hoge kosten zou leiden. Er werd onvoldoende urgentie gevoeld om uitvoering te geven aan vervoersmanagement.
Aandachtspunten voor de toekomst	

8. Uitvoering beleidsplan openbare verlichting

Beoogd resultaat	Energiebesparing in de openbare verlichting. Het beleidsplan openbare verlichting en het bijbehorende uitvoeringsplan zullen inzicht geven in de mogelijke energiebesparing bij de openbare verlichting en in de te maken kosten.
Projectverantwoordelijke	R&B, SO
Resultaat	<p>November 2014 heeft B&W het verlichtingsplan Amstelveen 2015-2019 vastgesteld.</p> <p>Bij vervanging van huidige openbare verlichting kiest Amstelveen voor LED verlichting. De witte LED verlichting vergroot de zichtbaarheid en draagt bij aan sociale veiligheid. Met het oog op flora en fauna wordt in bepaalde gebieden gekozen voor andere kleurspectrums.</p> <p>Het verlichtingsplan bevat regionaal afgestemde uitgangspunten voor de openbare verlichting. De huidige openbare verlichting is redelijk efficiënt en relatief jong. Een volledige omschakeling naar LED-verlichting is een onevenredige kapitaalsinjectie die niet in verhouding staat tot de milieuwinst.</p> <p>Langzaam maar zeker komt er meer Led verlichting in het straatbeeld van Amstelveen.</p> <p>Een eenmalige bijdrage vanuit middelen Energiebeleidsplan heeft bij de herinrichting dorpsplein, Oude Dorp en de Campus op Uilenstede eveneens geleid tot toepassing van LED-verlichting.</p>
Aandachtspunten toekomst	Om kapitaalvernietiging te voorkomen vindt vervanging dus plaats bij einde levensduur of een natuurlijk moment zoals een wegconstructie.

9. Regionale monitoring

Beoogd resultaat	Monitoringsinstrument dat inzicht geeft in de voortgang met betrekking tot het bereiken van een energie neutrale regio en monitoringsresultaten per gemeente en voor de regio.
Projectverantwoordelijke	Stedelijke Ontwikkeling
Resultaat	<p>19 november 2015 is de kwantitatieve evaluatie van de Energieneutrale route Amstelland Meerlanden van het Steunpunt Duurzame Energie Noord-Holland ontvangen. Daarin zijn de regionale aspecten en lokale projecten voor de periode 2010-2013 meegenomen. Uit de rapportage blijkt dat een eenduidige monitoring nog niet mogelijk is. Op verschillende niveaus worden daarin verbeteringen doorgevoerd. Vooralsnog is het meest betrouwbare instrument de Klimaatmonitor die door RWS wordt uitgevoerd. Deze kan op onderdelen nader geanalyseerd worden met behulp van Energie in Beeld en lokale projectresultaten. De resultaten uit de evaluatie worden vertaald naar het nieuwe duurzaamheidsprogramma en een monitoringsvoorstel.</p>
Aandachtspunten toekomst	<p>De gemeente heeft onvoldoende antwoord gekregen op de betrouwbaarheid van de monitoringsgegevens. Van veel gegevens ontbreekt een meerjarig betrouwbaar beeld. Bij toekomstige projecten wordt vooraf onderzocht welke gegevens gemonitord dienen te worden en van welke instrumenten het beste gebruik kan worden gemaakt.</p>

10. Opstellen regionale, strategische energie-aanpak

Beoogd resultaat	Regionale, strategische energie-aanpak, inclusief meetbare tussendoelen, teneinde de doelstelling energieneutraal 2040 te bereiken. Dit wordt een actualisatie van de reeds opgestelde Routekaart Energieneutraal 2040.
Projectverantwoordelijke	SO (voorheen beleid)
Resultaat	Is niet uitgevoerd. Het regionale samenwerkingsverband is opgeheven per 1 januari 2015
Aandachtspunten toekomst	Aansluiten bij MRA

11. Energiebesparing in de openbare ruimte

Beoogd resultaat	Energiebesparing in de openbare ruimte. Het gaat hier om de energie gebruikt door onder andere openbare verlichting en pompen. Voor projectontwikkeling in Aalsmeer wordt gewerkt met de LIOR (Leidraad Inrichting Openbare Ruimte). Aalsmeer heeft voor de in de LIOR genoemde materialen de duurzaamheidsaspecten in kaart gebracht. Hierdoor kunnen duurzaamheidsaspecten en kostenaspecten van materiaalkeuzes gemotiveerd worden teneinde de integrale duurzaamheidsbenadering vorm te geven. Het streven is erop gericht om in 2013 de LIOR van Aalsmeer aan te passen aan de Amstelveense werkwijze. In de leidraad worden keuzes opgenomen voor toe te passen installaties en materialen. Bij de keuze hiervan zal het energiegebruik in de afweging worden betrokken, in ieder geval voor pompen en openbare verlichting.
Projectverantwoordelijke	R&B
Resultaat	Na de samenvoeging van Amstelveen en Aalsmeer is in 2013 onderzocht hoe de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte Aalsmeer samengevoegd kon worden met de werkwijze van Amstelveen en daarbij ook te onderzoeken op welke wijze de integrale duurzaamheidsbenadering (inzicht in duurzaamheid-, kosten- en milieuaspecten van materiaal gebruik) van Aalsmeer geïntegreerd kon worden met de werkwijze van gemeente Amstelveen. In 2013 is ervoor gekozen om prioriteit te geven om de LIOR Aalsmeer aan te passen aan de Amstelveense werkwijze met daarbij vooral aandacht voor gewijzigde processen als gevolg van de nieuwe samenwerking. Het integreren van de duurzaamheidsbenadering van Aalsmeer is uitgesteld om prioriteit te geven aan primaire processen van de bedrijfsvoering. In 2015 wordt het combineren van de Amstelveense en Aalsmeerse uitgangspunten heroverwogen.
Aandachtspunten toekomst	Het werken via een integrale duurzaamheidsbenadering vergt dat medewerkers in staat worden gesteld duurzaamheidsaspecten van keuzes in beeld te kunnen brengen. De vraag is op welke wijze dit het meest efficiënt en effectief georganiseerd kan worden binnen de mogelijkheden van de organisatie (centraal of decentraal op afdelingsniveau).

Pijler 2 Besparen in de gebouwde omgeving

12. Energiezuinige nieuwbouw

Beoogd resultaat	Nieuwbouw met een energiebesparing van 25% ten opzichte van de wettelijke eis uit het Bouwbesluit. De volgende deelresultaten worden onder andere onderscheiden: <ol style="list-style-type: none">1. Een MRA-brede ambitie/afspraken over energieneutraal bouwen.2. Vrijwillige afspraken tussen gemeenten en stakeholders over energieneutraal bouwen.3. Mogelijk op termijn juridische instrumenten om energieneutraal bouwen af te kunnen dwingen.
Projectverantwoordelijke	MRA Regio, SO
Resultaat	<ol style="list-style-type: none">1. November 2015 is gestart met de bouw van 53 energieneutrale woningen (epc van -0,2) aan de Startbaan 12 (voormalige locatie Amstelveen College)2. In het kader van deregulering (speerpunt college) is alleen ingezet op vrijwillige afspraken.
Aandachtspunten toekomst	<ul style="list-style-type: none">• De energieneutrale woningen aan de Startbaan kunnen dienen als good practice voor ontwikkelaars. Met de exploitant van de gesloten bodemenergiesystemen op deze locatie (Amstelveen Energieexploitatie B.V.) worden afspraken gemaakt hoe we hierover gaan communiceren.• In de tussentijdse evaluatie van de nota Duurzaam Bouwen 2007-2012(gedaan in 2012) werd geconcludeerd dat de ontwikkelcompetitie (tender) een geschikt instrument was om duurzaamheid in projecten te realiseren. In de meest recente aanbestedingen/tenders (Tulpenburg en Zonnestein 64 en 66) heeft dit geen rol meer gespeeld.

13. Energiebesparing particuliere woningbouw ("Blok voor Blok")

Beoogd resultaat	Particulieren passen energiebesparende maatregelen op hun woningen toe: 1.000 woningen in de vijf AM-gemeenten vóór eind 2014
Projectverantwoordelijke	SO
Resultaat	In Amstelveen en Diemen is vanuit RMO-project samen met Haarlemmermeer een pilot 'Winst uit je woning' uitgevoerd. Naar aanleiding van deze actie hebben 1.900 huizenbezitters zich aangemeld. Bij een deel van de woningen was verdere isolatie niet mogelijk (reeds voldoende geïsoleerd of technisch niet mogelijk). Uiteindelijk zijn binnen dit project bij 521 woningen energiebesparende maatregelen uitgevoerd (gevel- en vloerisolatie). Uit de evaluatie blijkt verder dat 20% van de respondenten (ook) maatregelen buiten de actie om heeft aangeschaft. Daarmee komt het directe effect van de actie uit op ruim 600 woningen. Winst uit je woning is naar aanleiding van de evaluatie met de initiërende gemeenten aangescherpt en in de samenwerkingsovereenkomsten tussen gemeente en 'Winst uit je Woning' zijn nu verschillende opties van samen-

	werking mogelijk. Er is gekozen voor een variabele aanpak waarbij de mate van betrokkenheid van de gemeente kan verschillen. Dit wordt uitgewerkt via het energieloket.
Aandachtspunten toekomst	Amstelveen brengt dit soort maatregelen vanaf 2016 onder bij het Energieloket van de AM+ Regio. Dit energieloket wordt door de regiogemeenten in het kader van de VNG-ondersteuningsstructuur Energieakkoord opgezet. Er wordt geïnvesteerd in de informatievoorziening aan huizenbezitters en het beter afstemmen van vraag en aanbod, zodat de markt de verduurzaming van particuliere woningbouw op afzienbare termijn kan overnemen.

14. Verbeteren energieprestatie huurwoningen Eigen Haard

Beoogd resultaat	Energiebesparing woningen Eigen Haard: 800 woningen met minimaal twee labelsprongen verbeterd of 30% energiebesparing, tot en met 2014.
Projectverantwoordelijke	SO
Resultaat	Tot nog toe zijn 538 woningen gerenoveerd en zijn 1366 labelstappen gemaakt. (gemiddeld 2,5 per woning) Daarbovenop zijn er een onbekend aantal woningen voorzien van een HR-ketel. Dit valt buiten de afspraken maar wordt hier genoemd, omdat het veelal een woning met een labelstap verbeterd.
Aandachtspunten toekomst	<p>In het jaarplan 2016 heeft Eigen Haard aangegeven dat in 2020 18% van de woningen op niveau B zal zijn en 4,6% op label A. Dat betekent dat in het huidige renovatie-tempo de landelijke energiedoelstelling bij lange na niet gehaald wordt.</p> <p>De gemeente is in gesprek met Eigen Haard over nieuwe prestatieafspraken waarbij de landelijke doelstellingen alsnog behaald gaan worden. Voor eventuele extra benodigde investeringen wordt de reeds gereserveerde ISV3-subsidie ingezet. Hierover worden bestuurlijke afspraken gemaakt.</p> <p>Landelijk worden woningbouw corporaties aangesproken worden op het gemiddelde label van hun bezit. Zij ondervinden daarbij weinig prikkels om woningen daadwerkelijk energetisch te verbeteren, maar zijn eerder geneigd om panden met een laag label te verkopen om het gemiddelde label te verbeteren. Een heldere monitoring van verbeterde woningen is daardoor essentieel.</p>

15. Verbeteren energieprestatie huurwoningen particuliere verhuurders

Beoogd resultaat	Energiebesparing woningen van verhuurders anders dan Eigen Haard.
Projectverantwoordelijke	SO
Resultaat	<p>Er is onvoldoende interesse bij particuliere verhuurders om hun panden energetisch te verbeteren. Beslissingen om complexen te verduurzamen hangen behalve van het energielabel vooral af van onderhoud, afschrijvingstermijn en marktwaarde. Daarnaast is de investeringsbereidheid afgenomen, omdat ook particuliere verhuurders in het sociale segment een verhuurdersheffing moeten betalen.</p> <p>Er is energetisch veel te verbeteren door modernisering van collectieve systemen. Dit leidt echter tot huurverhogingen die zowel verhuurders als huurders als onwenselijk zien. De uiteindelijke kostenbesparing door energiereductie wordt nog onvoldoende onderkent. Investerings in zonnecellen bij appartementencomplexen zijn op dit moment evenmin financieel aantrekkelijk.</p>
Aandachtspunten toekomst	Aanpak in 2017 met energieloket uitwerken

16. Verbeteren energieprestatie VvE-complexen

Beoogd resultaat	Energiebesparing VvE-complexen
Projectverantwoordelijke	SO
Resultaat	<p>Een door de gemeente georganiseerde voorlichtingsavond aan VvE's over energiebesparing, zonne-energie en LEDverlichting leidde niet tot daadwerkelijke aanpak van complexen. In 2014 is daarom door Energiesprong Amsterdam in opdracht van gemeente Amstelveen een onderzoek gedaan naar de mogelijkheid de VvE-beheerdersorganisatie (veelal commerciële bureau's) betrekken bij de voorbereiding van het verduurzamen van VvE's. Uit dit onderzoek blijkt dat er onvoldoende draagvlak is bij VvE's voor het nemen van energetische maatregelen. Dit is met name te wijten aan de besluitvormingstrajecten binnen deze verenigingen.</p>
Aandachtspunten toekomst	Binnen het energieakkoord voor 'verduurzaming particuliere woningen bestaande bouw' is binnen de regio afgesproken dat Amsterdam de lead neemt in de aanpak gericht op de VvE's. In 2016 maken we hierover concrete afspraken hoe we expertise en ondersteuning van Amsterdam kunnen inzetten.

17. Duurzame ontwikkeling Noorder Legmeerpolder

Beoogd resultaat	Energie neutrale woningen in de Scheg, gelegen in de Noorder Legmeerpolder.
Projectverantwoordelijke	SO
Resultaat	Ontwikkelstrategie en ontwikkelvisie zijn vastgesteld in B&W en raad. Duurzaamheid heeft hierin een aanzienlijke positie en wordt in samenspraak met de ontwikkelaars in het gebied in af te sluiten overeenkomsten geborgd. GPR-stedenbouw is hiervoor als toetsingsinstrument overeengekomen.
Aandachtspunten toekomst	<ul style="list-style-type: none">• Het instrument epc gaat richting 2020 zeer waarschijnlijk veranderen. Overheidsgebouwen (nieuwbouw) zouden eind 2018 al aan de eisen van BENG (Bijna Energie Neutraal Gebouw) moeten voldoen, overige gebouwen in 2020. Voor de in de Scheg te realiseren school moet dan ook rekening gehouden worden met vergaande eisen ten aanzien van energiezuinigheid.• Bij ontwikkeling van de Scheg is er sprake van een spanningsveld tussen deregulering en de duurzaamheidsambities. De uitdaging hierbij is om ontwikkelaars te verleiden om zich te committeren aan een epc van minder dan 0,2 bij alle woningen.

18. Subsidieregeling energiebesparing bestaande particuliere woningen

Beoogd resultaat	Energiebesparing particuliere woningbezitters, door energiebesparing, duurzame energieopwekking en efficiëntere inzet van fossiele brandstoffen.
Projectverantwoordelijke	SO
Resultaat	Er zijn sinds de openstelling van de subsidie meer dan 500 aanvragen verwerkt. De regeling voorziet in aanvragen voordat gestart wordt met uitvoering, dit heeft tot aanzienlijk minder bezwaarschriften geleid dan de voorgaande regelingen. Aandachtspunt is wel dat ambtelijke uitvoeringsuren aanzienlijk zijn. Er is op moment van rapporteren (december 2015) nog ruim 25.000 euro subsidiebudget beschikbaar. De bekendheid met de subsidieregeling blijkt uit de stadspeiling niet hoog te zijn. Op de gemeentelijke website en verschillende overzichtswebsites is de regeling wel goed aangemeld.
Aandachtspunten toekomst	Amstelveen brengt dit soort maatregelen vanaf 2016 onder bij het Energieloket van de AM+ Regio. Dit energieloket wordt door de regiogemeenten in het kader van de VNG-ondersteuningsstructuur Energieakkoord opgezet. Er wordt geïnvesteerd in de informatievoorziening aan huizenbezitters en het beter afstemmen van vraag en aanbod, zodat de markt de verduurzaming van particuliere woningbouw op afzienbare termijn kan overnemen. (C.f. actie 13)

Pijler 3 De markt faciliteren

19. Duurzame ondernemerskringen (RMO-samenwerking) en samenwerking duurzaamheidpartners

Beoogd resultaat	Samenwerking tussen bedrijven gericht op energiebesparing. In eerste instantie zullen nieuwe kringen in Aalsmeer en Diemen worden opgezet.
Projectverantwoordelijke	V&R
Resultaat	In Amstelveen is niet ingezet op duurzame ondernemerskringen, maar op de samenwerking met de duurzaamheidpartners. De gekozen, vrijblijvende, samenwerking op basis van het duurzaamheidsakkoord, heeft onvoldoende geleid tot concrete samenwerking op het gebied van duurzaamheid en op zichtbare resultaten van de afzonderlijke partners. Daarom is in 2015 gewerkt aan een nieuwe samenwerkingsvorm waarbij de partners een duurzaamheidsagenda opstellen die zij gezamenlijk zullen uitvoeren.
Aandachtspunten toekomst	Er wordt ingezet op duurzaamheid in de brede zin met aandacht voor people, planet en profit. Daarbij is gekozen voor de speerpunten: <ol style="list-style-type: none">1. Onderwijs-arbeidsmarkt2. Circulaire economie3. Hernieuwbare energie

20. Duurzaamheidsprijs (RMO-samenwerking)

Beoogd resultaat	Uitgereikte prijs aan een partij die een bijzondere prestatie heeft verricht op het gebied van duurzaamheid in Amstelveen.
Projectverantwoordelijke	V&R
Resultaat	De regionale Duurzaam MKB Award is twee keer uitgereikt. In 2013 was het Amstelveense bedrijf Kragtwijk Catering de winnaar. In 2014 ging de prijs naar Taxi Electric (Ouder-Amstel).
Aandachtspunten toekomst	Er is regionaal te weinig draagvlak gebleken voor de voortzetting van de prijs. Amstelveen erkent de rol van het MKB in verdere verduurzaming van de stad en zal in samenwerking met de Duurzaamheidpartners blijven zoeken naar manieren op innovatie en verduurzaming van het MKB te stimuleren.

21. Sluiten lokale Green Deals

Beoogd resultaat	Enkele Green Deals met (lokale) partners
Projectverantwoordelijke	SO
Resultaat	Amstelveen heeft deelgenomen aan twee Green Deals: Grassen en Gewassen En MRA programma warmte koude (wordt toegelicht bij actie 22) De Green Deal is gesloten tussen het Rijk (EZ en I&M), gemeenten, bedrijven, Schiphol, Haven Bedrijf, Waternet e.a.. Amstelveen heeft hierbij een belangrijke rol gespeeld bij de totstandkoming en uitwerking. Deze Green Deal heeft een aanmoedigingsprijs (Runner Up Award) gewonnen.

	<p>In het kader van de Green Deal Grassen en gewassen voert Amstelveen de pilot Bermmaaisel uit. Doel is het verkennen, ontwikkelen en uitvoeren van een business case rondom grassen als basismateriaal voor hoogwaardige en duurzame producten zoals duurzame verpakkingsmaterialen. Ook provincies en een waterschap voeren deze pilots uit. Naar aanleiding hiervan wordt een handreiking gepubliceerd die aan andere gebiedsbeheerders ter beschikking wordt gesteld. De uitvoering van de pilot voor het hoogwaardiger en duurzamer verwaarden van Bermmaaisel wordt in 2016 afgerond. Er wordt een voorstel uitgewerkt met daarin de kosten en baten van twee scenario's:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Bermmaaisel van het buitengebied (wordt nu geklepeld, niet afgevoerd), hoogwaardig en duurzaam verwaarden. Dit heeft een gunstige invloed op de ecologie.2. (Een mogelijk partnerschap met een marktpartij om) op de escapade bijv. de sappen en vezels van het maaisel te scheiden en deze apart te verwaarden voor duurzame toepassingen. <p>Afhankelijk van besluitvorming wordt uitvoering gegeven aan één of twee van deze scenario's.</p> <p>Daarnaast heeft de gemeente Amstelveen deelgenomen aan een verkenning van een businesscase voor producten die van bamboe zijn gemaakt. Daarvoor wilde de gemeente Amstelveen een perceel van twintig hectare tijdelijk beschikbaar stellen. Op de lange duur bleek verkoop van dit perceel rendabeler dan verpachten. Deze pilot is dan ook zonder concreet resultaat afgesloten.</p>
Aandachtspunten toekomst	In het kader van de voorbeeldfunctie en circulaire economie kunnen mogelijkheden t.b.v. andere reststromen in beeld worden gebracht.

22. Opstellen strategisch warmteplan

Beoogd resultaat	Strategisch warmteplan, waarin mogelijkheden voor warmtenetten in kaart zijn gebracht. Een dergelijk plan is noodzakelijk om een aansluitverplichting op warmte- en koudnetten mogelijk te maken. Dit is een gevolg van het Bouwbesluit 2012.
Projectverantwoordelijke	SO
Resultaat	<p>In 2013 is in opdracht van de provincie Noord-Holland in samenwerking met de Amsterdam Economic Board en de MRA gemeenten Zaanstad, Aalsmeer, Amstelveen en Amsterdam door het Servicepunt Duurzame Energie een visie op duurzame warmte- en koude voor de MRA geformuleerd. Op basis van deze visie is het Warmteprogramma MRA ontwikkeld. (Green Deal zie ook actie 21)</p> <p>Binnen het Warmteprogramma worden de mogelijkheden voor duurzame warmtenetten verder verkend en geconcretiseerd in business cases. Amstelveen richt zich via dit Warmteprogramma op het verduurzamen en uitbreiden van de capaciteit van het Eneco warmtenet in Amstelveen Noord door het realiseren van een aansluiting op het NUON Westpoortwarmtenet.</p> <p>Daarnaast wordt binnen het warmteprogramma MRA het project CO₂ en warmte voor de tuinbouw uitgevoerd door Greenport Aalsmeer (gestart in 2015). Dit richt zich op het ontsluiten van de warmte van TATA Steel en de realisatie van lokale bronnen zoals geothermie, biomassa en restwarmtebenutting.</p>
Aandachtspunten toekomst	<ul style="list-style-type: none">• In 2016 wordt een EFRO subsidie aangevraagd om het warmteprogramma te transformeren naar een Warmteprogrammabureau. Dit bureau zal in de MRA concrete projecten ondersteunen.• De mogelijke uitbreiding van het warmtenet in Amstelveen Noord wordt in begin 2016 in afstemming met de partners uit het Warmteprogramma nader verkend. Hierbij is in de eerste fase aandacht voor onder andere de rol-, taakverdeling en het trekkerschap, en de aansluitpotentie in Amstelveen t.b.v de business case.

23. Masterplan Bodemenergie

Beoogd resultaat	Masterplan bodemenergie, met als doel een optimale benutting van de ondergrond en een waarborging van het behoud van de effectiviteit van koude- en warmteopslagsystemen. Vooralsnog wordt alleen een Masterplan opgesteld voor het Stadshart. De noodzaak van Masterplannen is ontstaan door de groei van het aantal systemen in gebieden met ruimtelijke dynamiek. Het Wijzigingsbesluit bodemenergie biedt per 1 juli 2013 mogelijkheden om bodemenergiesystemen te reguleren. Een Masterplan is een vorm van regulering.
Projectverantwoordelijke	SO
Resultaat	Masterplan Bodemenergie Stadshart Amstelveen is in 2014 door college en raad vastgesteld. De Provincie Noord-Holland heeft aangegeven met dit masterplan rekening te houden bij aanvragen voor WKO's in het betreffende gebied.
Aandachtspunten toekomst	<p>Er is een verschuiving van interesse in collectieve naar individuele (gesloten) bodemenergiesystemen waarneembaar. In 2013 is de gemeente bevoegd gezag geworden voor deze systemen waarvoor in eerste instantie een meldingsplicht is. In uitzonderingsgevallen is sprake van een vergunningplicht. De regelgeving rond deze systemen is nog in ontwikkeling en vraagt de nodige aandacht binnen de gemeentelijke organisatie. Monitoring van de systemen in de toekomst is van belang om effectiviteit van de regulering waar nodig te verbeteren.</p> <p>Toepassing van WKO's (Warmte Koude Opslag) neemt in de zakelijke dienstverlening een grote vlucht. Wanneer grotere drukte in bepaalde delen van Amstelveen voorzien wordt is het aan te bevelen ook hiervoor Masterplannen op te stellen.</p>

24. Collectieve (inkoop) zonne-energie

Beoogd resultaat	Zonnepanelen op minimaal 240 woningen in Amstelveen + zonnepanelen voor particulieren zonder geschikte woning.
Projectverantwoordelijke	SO
Resultaat	<p>Amstelveen heeft deelgenomen aan SamenZonneEnergie 1 en 2. Aan SamenZonneEnergie 3 heeft Amstelveen niet deelgenomen, omdat er ten tijde van deze laatste collectieve inkoop andere inkoopcollectieven (Eneco, Vereniging Eigen Huis en consumentenbond) actief waren. De markt is prima in staat zonder gemeentelijke interventie dergelijke initiatieven uit te voeren.</p> <p>In SamenZonneEnergie 1 en 2 hebben in totaal 378 inwoners 3095 zonnepanelen geïnstalleerd. Zonder gemeentelijke bemoeienis hebben in SamenZonneEnergie 3 86 inwoners zonnepanelen laten installeren.</p> <p>In 2014 is in samenwerking met AmstelveenCollege en Zonnepanelendelen en Sungevity een crowdfundingactie geïnitieerd waarmee een zonnestroominstallatie van 284 zonnepanelen in 2015 is gerealiseerd.</p> <p>Eigen Haard biedt haar huurders via HuurdeZon.nl de mogelijkheid zonnepanelen op hun huurwoning te plaatsen. De eerste 12 huurders in Amstelveen hebben daar al gebruik van gemaakt. Eigen Haard promoot de mogelijkheid bij de meest geschikte woningen, hiervan is het resultaat nog onbekend.</p>
Aandachtspunten toekomst	<p>In 2016 zal uitvoering gegeven worden aan de Motie Zonnepanelendelen. Veranderende regelgeving vormt een risico voor het financiële rendement van zonnepanelen. Zo is de verwachting dat de salderingsregeling voor particuliere huishoudens per 2020 zal vervallen, met mogelijk een overgangstermijn. De kans op het verkrijgen van subsidie voor grootverbruikers (de SDE+-regeling) is klein vanwege het karakter van de SDE+-regeling.</p>

25. Innovatieve financieringsconstructies duurzame nieuwbouw en renovatie

Beoogd resultaat	Financieringsconstructies voor energie- en duurzaamheidsmaatregelen. Het toepassen van dergelijke constructies is gericht op het mogelijk maken van financiering voor publiek-private projecten op het gebied van energie- en duurzaamheidsmaatregelen.
Projectverantwoordelijke	SO
Resultaat	<p>In het project Startbaan 12 is de energievoorziening van de woningen in een aparte overeenkomst ondergebracht. Bewoners krijgen voor een vast maandbedrag een gegarandeerde energieprestatie. Voordeel is dat voor grotere groep de woning betaalbaar blijft en dat de energieprestatie van de bodemplussen in combinatie met individuele warmtepomp en zonnepanelen gegarandeerd wordt.</p>
Aandachtspunten toekomst	<p>Er zijn voor renovatie van woningen in het kader van Nul op de meter bijvoorbeeld ook innovatieve financieringsconstructies, waarbij bewoners geen energierekening meer betalen maar een vast bedrag voor een energieprestatie. Uit onderzoek van Energiesprong blijkt dat Amstelveen met drie omliggende gemeenten in de top 10 van meest geschikte gemeenten voor het concept 'Nul op de meter' staat.</p>

26. Realisatietraject biomassacentrale en warmtenet Greenport

Beoogd resultaat	Biomassacentrale in Greenport Aalsmeer als warmteleverancier voor een warmtenet.
Projectverantwoordelijke	SO
Resultaat	<p>De oorspronkelijke business case voor de realisatie van een biomassacentrale en warmtenet Greenport is niet haalbaar gebleken.</p> <p>In het kader van het MRA warmteprogramma wordt uitvoering gegeven aan de realisatie duurzaam warmtenet en CO₂ net voor de tuinbouw i.s.m. Greenport Aalsmeer. Afhankelijk van de onderliggende business cases worden de oorspronkelijke doelstellingen alsnog gehaald.</p>
Aandachtspunten toekomst	

Projecten pijler 3 “Het verduurzamen van de mobiliteit”

In dit hoofdstuk worden de projecten beschreven die vallen onder de pijler “Het verduurzamen van de mobiliteit”. Dit zijn projecten gericht op het verminderen of het verduurzamen van autorijden.

27. Verduurzamen (auto)mobiliteit Amstelveen

Beoogd resultaat	Meer voertuigen op elektriciteit, groen gas of LNG (Liquefied Natural Gas) inclusief de benodigde infrastructuur.
Projectverantwoordelijke	V&R
Resultaat	<p>Vanaf 2014 focust de inzet op het verduurzamen van de mobiliteit elektrisch vervoer. Redenen hiervoor zijn de grote vraag naar elektrische mobiliteit en de daarbij behorende infrastructuur in Amstelveen, het gunstige effect op de luchtkwaliteit (vermindering uitstoot fijnstof / NO_x), geluidsoverlast, CO₂ uitstoot. Ook wil de gemeente Amstelveen een bijdrage leveren aan een lokaal, regionaal en landelijk dekkend netwerk van laadinfrastructuur.</p> <p>Deze focus heeft geresulteerd in:</p> <ul style="list-style-type: none">• 30 publieke laadpalen voor automobilisten (bij) geplaatst (via de MRA E samenwerking – Provincie Noord-Holland).• 4 publieke snelladers geplaatst (8 laadpunten)• 4 publieke laadpunten voor scooters en fietsen
Aandachtspunten toekomst	De markt op gebied van elektrisch vervoer en bijbehorende infrastructuur heeft de afgelopen jaren een grote ontwikkeling door gemaakt. Hierdoor is de markt nu zelf in staat om (publieke) laadinfrastructuur voor particulieren te realiseren. Daarom zijn in 2015 beleidsregels voor oplaadinfrastructuur vastgesteld. Hiermee bieden we een toekomst-bestendige oplossing om verzoeken voor publieke oplaadinfrastructuur te faciliteren op basis van marktwerking die niet langer afhankelijk is van de beschikbaarheid van (overheids)subsidies.

28. Stimulering van auto delen, openbaar vervoer en fiets

Beoogd resultaat	Meer duurzame vervoerskilometers door stimulering van fietsen, OV en het delen van auto's.
Projectverantwoordelijke	SO
Resultaat	<p>De gemeente Amstelveen geeft structureel aandacht aan de verbetering van de positie van de fiets in Amstelveen.</p> <p>Het stimuleren van OV heeft geen prioriteit gekregen in de afgelopen jaren. Binnen de huidige financiële kaders is het OV-netwerk optimaal ingezet. Vrijwel alle haltes zijn opgehoogd t.b.v. betere toegankelijkheid, R Net is geïmplementeerd (lijnen 300/356/340) en op de belangrijkste bushaltes staan dynamische vertrekkdisplays. Belangrijke OV haltes zoals die van de Amstelveenlijn zijn uitgerust met comfortabele overdekte fietsenstallingen.</p> <p>Wegens gebrek aan interesse van aanbieders van auto delen heeft er in Amstelveen geen uitbreiding van dit soort diensten plaatsgevonden. Er is blijkbaar onvoldoende markt voor.</p>
Aandachtspunten toekomst	